

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO MENTUL

Penru Austro-Ungaria  
de un an fl. 10; pe 6  
an fl. 6; pe 12, de 24  
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe  
an fl. 2.—

Centru Român și străduț  
pe 24 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

# TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA  
Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNLE:

de 1 p. armonă: prima-dată  
7 cr.; a doua oară 6 cr.;  
a treia oară 4 cr. și timbre  
de 30 cr. de fiecare p. în  
câtina.

Atât abonamentele cât și  
inserțiunile sânt să p. în  
înaltate în Arad.

Scrisori neîncercate nu  
primesc.

## Efectele.

Când s'au apucat „patrioții“ să facă vuet în jurul proiectelor de legi așa zise politico-bisericești, noi naționalitățile am protestat. Românii indeosebi au ținut peste cinci-zeci de meetinguri populare, arătând toate relele ce pot să vină dacă proiectele ar ajunge legi. Am spus, că mai ales Ungurii se vor cal. „Patrioții“ n'au vrut să înțeleagă însă, ci în înfierbântăle lor ne-au numit reacționari, oameni cu judecată strâmtă, cari nu știu să aprecieze bunătățile acestor *cuceriri moderne* — căsătorie civilă, neconfesionalitate etc. — și în urmă — trădători de patrie.

Dacă nu ar fi la mijloc și primejdia pentru țară, ar trebui să ne bucurăm că suntem deja răsbunați pentru insultele ce ni s'au aruncat în față. Din chiar anul întâiu a punerii în practică a noilor legi, primele proteste și încercări între Unguri s'au auzit și văzut. Deja până acum ar face o carte întreaga simplu numai înregistrarea relor ce Ungurii au recunoscut că izvoresc din legile politico-bisericești. Ahea sunt de p. în două trei zile, de când ziarele lor înregistrau cu adevărată groază numărul enorm al divorțurilor. S'a împătrit numărul căsătoriilor cari se despart.

Ear cât despre neconfesionalitate, în scurtă vreme ea va nimici biserica cea națională maghiară, cum îi zice, pe protestanți.

„Protestáns Egyházi és Iskolai Lap“ în numărul său din urmă aduce în privința aceasta mărturisiri pe cât de sincere, pe atât de triste pentru Unguri. Zice că neînțelegerile ori greutățile cu reversaliile, ce se iveau înainte, și pe cari liberalii ziceau că trebuie lecuite, nu erau nimica pe lângă neconfesionalitatea de acum, această spărtură de moarte în sinul bisericii protestante.

Serie apoi:

„Poate că e numai o întâmplare, coincidență, e fapt însă că și socialismul numai de la punerea în practică a legilor politico-bisericești a luat arăt m. mare, căstgându și aderenți tot mai mari. Ear unde s'a încuibat, și a dat siliată, în cele mai multe locuri cu succes deplin, să rupă bucați mari și din trupul maicii biserici. El agită într-una în contra confesiunilor... „Népszava“, organul de frunte al clubului socialist central, aproape în fiecare număr pe coloane întregi instruește cum trebuie să se îndeplinească formele pentru parăsirea legii și trecerea la neconfesionalitate“...

În restul articolului numitul ziar bisericesc arata apoi primejdia ce residă în această propagandă, care se face aproape numai în sinul poporului maghiar, și cu succes indeosebi între reformați.

Tabloul ce-l face ziarul unguresc a produs o impresie, referitor la care „Alkotmány“ scrie după cum urmează:

„O descriere mai înfrătoare a efectului distrugător ce-l au legile politico-bisericești

în privința vieții sociale și confesionale, mai ales însă asupra protestanților; o judecăță mai nimicitoare asupra politicii bisericești și a atitudinii p. ceoase ce protestanții au avut o luptând pentru punerea în practică a legilor politico-bisericești liberale, — n'am cetit încă“...

Va să zică sunt răsbunați și Ungurii catolici, cari au luptat și ei din răspuțeri în contra „cuceririlor moderne“ aduse asupra țerii de compania francmasonilor Tisza-Bánffy și Szilágyi, acești mari și înverșunați calvini.

Tot ca un efect al legilor politico-bisericești trebuie să se ia și scandalul mare petrecut în ziua de Sân Petru (catolic) la Jászberény. În această eră de liberalism, în onoarea noului fișpan (Lippich Gusztáv), în realitate însă mai mult pentru a-și bate joc de cele sfinte, primarul Török Aladár (care trăiește în dușmănie cu prepositul catolic Koncz) a arangiat petrecere populară; într'însa un punct („Infoarcerea pelerinilor dela sfântul mormânt“) care s'a executat tocmă pe când la catolici ținea încă serviciul divin.

Trei calfe de cismași, aproape în haine de călugări capuțini, călare pe măgari, în mână cu cruce și niște mătani înșirate din cartofi și nucii verzi. În jurul lor lume, care făcea sgomot cu tot felul de trîmbețe. Când au trecut pe lângă biserica cea catolică, credincioșii au fugit afară, căci credeau că-i resmeliță și când colo era mascaradă disgustătoare de care însă — scrie „Jászberényi Hírlap“, — primarul, căpitanul și fiscalul orasului făceau mult haz, deși batjocorirea celor sfinte cade sub pedeapsa legii (8 zile arest).

Comentar, la toate acestea, credem că nu mai trebuie să facem.

**În giurul pasivității Românilor de când cu conferența din 14 Iunie n. ținută la Sibiu de „mulți fruntași“ din toate părțile țerii, presa maghiară continuă a scrie câte verzi și uscate toate. Acum de pildă unele foi spun, că vom parăsi pasivitatea, allele pe basa lui „Keleti Ertesítő“ (care-și închipue că în adevăr e în orient, unde poate prinde ori-ce minciună!) scriu că chestia nu depinde dela noi ci dela cei din România, căci bani pentru alegeri aceia au dat și vor da. Astfel, numitul semi-oficios (halal de el!) spune că conservatorii totdeauna au fost pentru ca noi să parăsim pasivitatea. Și d'aci încolo numai așa vor da bani, și greutatea e numai în faptul, că „moderații conduși de Mocsonyi nu se înviesc la o asemenea activitate“. Se vede că presa maghiară e în plin seson de vară!**

Thun în Budapesta. Luni dimineața a petrecut Thun în Budapesta, pentru a se înțelege cu Széll privitor la redactarea ordonanțelor împărătești ce vor fi scoase pe basa §. 14 și prin care se va proclama pactul economic cel mai nou aussro-ungar.

Cei doi ministri s'au înțeles perfect, astfel, că Thun s'a putut întoarce acasă încă în aceeași zi după amiază.

Ordonanțele împărătești vor apărea în foaia oficială din Viena în aceeași zi, când vor apăre în „Budapesti Közlöny“ legile ungare despre pact, sancționate de Co-roaă.

Să nu se treacă din vedere, că pactul acesta este caracterizat de însăși legea lui Széll ca provisor; așa-dar și ordonanțele îi vor da această pecete. Și că intră în vigoare la 1 Ianuarie 1900.

Deoarece ce dieta va isprăvi cu discuția și votarea tuturor proiectelor de legi privitoare la pact cel mai târziu Joi, 6 Iulie, ear casa magnaților le va isprăvi pe la începutul săptămânii viitoare, se dă cu socoteală că sancționarea se va întâmpla la 15 c. ear la 20 vor fi publicate.

Uneltiri maghiare. „Narodnost“ un fel de „Controlă“ a Sêrbilor, ce apare în Panciova, în numărul său din urmă aduce un articol violent în contra Românilor, cari cu banii Ligii ci-că ar unelti prin Banat în detrimentul Sêrbilor, făcând coloni, zidind biserici și școli împărțind câte 10 fl. Sêrbilor deveniți Români etc. etc.

Ear presa maghiară înregistrează la loc de frunte această „luptă a Sêrbilor în contra Românilor“... Se vede treaba că Ieszenszky tot mai are pe ică pe colo câte un elev. Mai interesant e, că chiar și foaie mai serioasă, ca „Alkotmány“, astă ocaziasă rentilei sêrb-agresive a celor dela Liga din București, cari de sigur nu știu nimic despre groaza ce au băgat în „patrioți“ și subvenționați lor.

## Din Dietă.

În ședința dela 4 Iulie n. a Dietei s'a continuat discuția asupra proiectului de lege privitor la valută și bancă. După ce la 3 Iulie au vorbit contra Komjathy și Kossuth, acum a mai cerut independența economică kossuthistul Polczner Jenő și Madarász. Li-a respuns apoi ministrul de finance Lukács.

Rátkay (kossuthist și poet) interpelează guvernul, dacă are de gând să serbeze în memoria lui Petöfi, care a murit nainte cu 50 ani pentru patrie?

Ministrul Wlassics spune, că guvernul va ajuta aranjarea sêrbării (la 30 Iulie) și Dieta va fi reprezentată și ea printr'o delegație.

Abatele Molnár interpelează în privința scandalului dela Jászberény, unde cu știrea și concursul autorităților s'au batjocorit cele sfinte.

## SFINTIREA.

După cum aflăm, sfințirea P. C. Sale i-lui Iosif Goldiș de episcop al Aradului se va face Duminecă în 4/16 Iuliu în catedrala metropolitană din Sibiu.

La actul sfințirii vor pontifica I. P. S. Sa Metropolitanul Meșianu și P. S. Sa Episcopul N. Popea.

## Din Bucovina.

Nedreptățile Românilor.

„Patria“ în N-rul său de Duminecă scrie următoarele:

„Ni se denunță un cas de extremă gravitate. În ședința de alaltăeri a comitetului țerii s'a pus la ordinea zilei din partea mareșalului țerii dl lăncu Lupul alegerea celor doi medici secundari pentru spitalul țerii. Fiind afară de dl Lupul, în calitate de preșident, dintre Români numai dl bar. N. Mustatza present, au reușit alesi d-nii medici Dr. Piatekiewicz și Dr. Kwiatkowski.

Alegerea aceasta e cu atât mai volnică, cu cât cei doi medici nu posedă limbile țerii și în special limba română, ear de altă parte fiind-că dl consilier Națion Onciul, al treilea membru român în comitetul țerii, nici n'a fost avisat despre ținerea ședinței. Dl cons. Il. Onciul a protestat în contra acestui act volnic.

Tot în același număr al „Patriei“ cetim, că ministrul de justiție din Viena, Dr. Ruber a sosit Joi seara în Cernăuți, întimpinat fiind la gară de presidentialul Br. Bourguignon, de mareșalul țerii I. Lupul, vicepreșid. trib. k. k. și de procurorul Mihalski. Vineri Excelența Sa a vizitat tribunalele, adresând cuvinte foarte măgulitoare corpului judecătoresc, declarând că recunoaște toate neajunsurile și promițând a le sana, mai ales fiind-că și administrația judiciară are deplină cunoștință despre starea rea a edificiilor tribunalelor. Esc. Sa a vizitat la ameazi pe P. S. Sa dl episcop V. V. de Repta; apoi biserica catedrală, templul și alte edificii publice. După ameazi a inspecționat judecătoria din Sadagura. Azi deminează a plecat la Câmpulung, Dorna și Suceava.

## Panaminele maghiare.

Privitor la panama din Măcău am fost scris și noi, că reprezentanța orașenească a pornit cercetare disciplinară în contra asesoriilor dela sedria orfanală din Măcău: Csala Ferencz și Kuliner Nándor, și în contra fiscalului orașenesc, Tóth Lajos. — Acum, după-cum se telegrafează de acolo, vicșpanul comitatului Csnad, Meskó Sándor pe toți acești trei funcționari i-a suspendat din posturile lor.

Această mai nouă suspendare a produs — se zice — mare senzație în Măcău, fiind-că acuma șese funcționari înalți sunt suspendați deja din posturile ce le ocupau.

Adecă ce senzație? Par'că lumea nu e azi obicinuită la noi cu Kriványadele!

Panama dela Măcău nu e decât o verigă în lanțul furturilor domnești, și mai mult cu o dovadă, că direcțoriile Ungariei moderne fac progrese îmbelșugate pe terenul — panaminelor.

De aceea le și deschidem în foaie o rubrică permanentă.

Eată tocmai un nou cas. — Din Lőcse se telegrafiază, că Tomori János, subjude regesc la judecătoria cercuală din Késmárk, a fost deținut pentru săvârșirea mai multor defraudări și a fost escortat la temnița centrală din Lőcse. Casul acesta — spune știrea telegrafică — a produs o senzație penibilă în întreg Sceptușul.

O credem și noi.

## PACTUL ECONOMIC DUALISTIC.

V \*)

Reciprocitate. — Tractate cu statele străine.

Pactul acesta provisoriu încheiat între Széll și Thun intră în vigoare la 1 Ianuarie 1900, căci până la această dată ține încă provisoriu stabilit între Bánffy și Thun; și expiră la 31 Decembrie 1907, presupunând — zice §. 2 al legii Széll despre pact — „că stările actuale corăspunzătoare acestor dispozițiuni și legi, precum și reciprocitatea vor fi menținute neschimbate și în celelalte regate și țări ale M. Sale”.

Dintre toate expresiunile sau terminii tei nici al legii poate nici unul nu e așa de vag, nesigur și totdeodată așa de periculos pentru durabilitatea, stabilitatea pactului încheiat, ca vorba „reciprocitatea”. Căci ea în primul rând învoalvă, că pactul întreg ca atare să intre ori și cum în vigoare; dar mai ales ca ori-ce dispozițiune cât de mică a lui, a celor 16 (mai înainte 18) învoeli stabilite între Bánffy-Badeni și cuprinse de Széll în pact, să fie executate dincolo întocmai.

atatez pe 16 învoeli, care reprezintă tot sute de casuri, așa zise „nimiruri”, în cari această reciprocitate poate fi „nemanținută” călcată. Astfel să nu amintim de cât numai de unul, care a eșit la iveală în săptămâna trecută și și asupra căruia se făcuseră trei în terpelaiți în ultimele ședințe ale dietei. Este cazul cu hărțile de valoare ungare, asupra cărora guvernul austriac percepe pe lângă taxa generală și una specială, ear guvernul Austriei-de-jos, în concordanță cu dieta acestei provincii, a oprit, ca hărțile de valoare ungare să fie primite ca garanțe pupilare. Ei bine, dacă așa ceva s'ar întâmpla după 1 Ianuarie 1900 până la 31 Decembrie 1907, întreg pactul e periclitat.

\*) A se vedea nr-ii 110, 112, 115 și 117.

Sau magistratul din Viena va orânduie unele măsuri în contra vitelor ungare, atinse de vr'o epizotie: desigur patrioții independiști vor ridica zarvă și furtună, că „reciprocitatea e călcată” și vor cere, poate chiar prin obstrucție, aplicarea și executarea §. 5 al legii Széll, care sună:

„In cazul, că sub durata existenței acestei legi starea actuală precisată în §-ul 1, respective reciprocitatea va suferi schimbare din ori-care motiv în regatele și țările celelalte ale M. Sale, se îndrumă guvernul să prezenteze fără amânare parlamentului proiectele necesare pentru apărarea intereselor financiare și economice ale țerei.”

„Dacă în scopul acesta se cer dispozițiuni imediate, guvernul poate să le pună la cale prin ordonanțe ministeriale. Ordonanțele acestea însă au să fie prezentate parlamentului, dacă acesta e întrunit, în decurs de 14 zile; dacă nu e întrunit, imediat după întrunire”...

Intocmai așa, vice versa, se vor putea invoca asemenea casuri și din partea unor partide din Austria față cu Ungaria, când se va simți acolo lipsa de a dovedi „călcarea reciprocității.”

Această reciprocitate însă e pusă ca condiția strajnică a pactului nu numai cu privire la „stările actuale” economice propriu zise între cele două jumătăți ale monarhiei, cu toate nenumăratele lor amenunțe, — ci, precum am văzut în nr-ul 117 (dela 17/20 Iunie) al foii noastre, ea se referă și la tractatele internaționale ce pe viitor are să le încheie monarhia cu statele străine. Chestiunea aceasta importantă presintând interes particular încă și din punctul de vedere al „cuceririlor” Ungariei în dreptul public, vom reproduce din legea lui Széll, tot ceea-ce se referă la această materie. Sfârșitul §-2 sună astfel:

„Cu privire la tractatele comerciale, cari s'ar putea lega eventual în timpul acesta, (adică până la 1907) se decretează, că legea lor în numele ambelor țări are să se facă potrivit măsurilor luate în art. de lege XX. din anul 1878. paragraful 3.

Apoi urmează imediat §. 3. Se îndrumă guvernul, ca pentru stabilirea alianței vamale și comerciale ce este a se lega cu celelalte regate și țări ale M. Sale, mai departe în scopul, ca în tractatele comerciale ce sunt a se lega cu statele străine să fie aduse la valoare interesele țerei în mod potrivit: să înceapă tratările cu guvernul imp. reg. austriac, cel mult la 1901.

§. 4. Încât până la 1903 nu se poate lega convenția vamală și comercială (§. 3). În înțelesul §-lui 61 din art. de lege XII. anul 1867: tractatele comerciale internaționale nu

ceialaltă, cari aveau reputație bună, erau răpiți noaptea dela casele lor, transportați de sbiri și țrăți până la graniță și lăsați în voia sorții, fără să li-se dea voie să-și ia rămas bun de la ai lor, fără să li-se poată da vr'un ajutor. Pentru puțin din ei, exilul, fără aceste apucături miserabile și brutale, era cea mai mare blândea. Și eu, deși mai târziu, dar' nu ultimul și nici cel mai discret martir, alerg ca fugăr prin Italia, și mă întorc fără speranță cu ochii plini de lacrimi către orașele patriei mele.

Din cauza aceasta eram îngrijeați și de libertatea lui Iacopo, și înduplecai pe mult încercata lui mamă, să-i recomande o altă țeară ca loc de refugiu, până vor veni timpuri mai bune, ceea ce ar putea avea mai curând un efect, căci își scusesa plecarea din Padua cu aceeași primejdie. Căcișoarea numită fu încrezută unui servitor, care veni în munții Eugenaici în seara de 15 Iulie, și îl găsi pe Iacopo încă în pat, deși starea sănătății i-se îmbunătățise mult.

Tatăl Teresei era la el. Ceti încet epistola și o puse sub perină. După câteva minute o receti și părea emoționat, dar' nu zise nimic.

În 19 se ridică din pat! În aceeași zi îi scrisese mama sa pentru a doua oară; îi trimise bani, două poște și mai multe

se pot lega pe timp mai lung de cum e perioada valoarei acestei legi, adică nu pot trece peste 1907. Înainte de a se începe tratările cu străinătatea, tarifa autonomă vamală (adică: actuală, comună, austro-ungară) este a se schimba cu o nouă tarifă autonomă vamală, care apără deopotrivă interesele economice și industriale ale ambelor state. Ambele state au dreptul să pretindă abdicarea tractatelor comerciale legate pe termen, așa cum dispune art. de lege XX., anul 1878, §. 3. Tractatele comerciale legate fără termen de abdicare, au să fie abzise pe anul 1903, la cererea ori-cărui dintre cele două state.

Ear ultimele cuvinte din §. 5 (cel din urmă meritoric al legii Széll) amenință:

„Nerespectarea ori-căreia din condițiile precisate în §. 4 are aceeași urmare de drept ca nerespectarea reciprocității”.

### Festivitățile batalionului de vânători Nr. 28 din Sibiu.

Batalionul se recrutează din ținutul Caransebeșului. Sunt oameni de statură mai mult mijlocie, dar' vârtoși și sprinteni. Istoria lui este scurtă, dar' bogată în fapte glorioase. Batalionul s'a înființat la 1859, va să zică înainte cu 40 de ani, ear' 7 ani mai târziu în războiul din 1866 contra Prusiei și mai vârtoși în lupta dela Trautenau, 27 Iunie, și a câștigat lauri și nume neprețitor în istoria monarhiei, decizând victoria acelei zile. Acesta a fost motivul, ca ziua din 27 Iunie a. c. să se serbeze în mod deosebit. Festivitățile s'au început încă în 26 I. c. cu tragerea la țintă, care a reușit excelent. În 27 la 9 ore dimineața batalionul eși în paradă, sub conducerea dlui căpitan Hoch în spațioasa curte, care era împodobită cu deosebit gust. Acl, după-ce se făcură rugăciunile pentru cei războiași și se ținu o alocuțiune în limba germană, urcă militar, dl Ioan Broju. Dnsul fusese invitat să rostască vorbirea festivă în limba română. Bine s'a achitat părintele militar de această sarcină onorifică. Vorbirea ținută cu succes și cu deosebită oratorie dură o jumătate oră, care trecu însă ca un minut. Efectul vorbirii a fost înălțător. Toți soldații însufleșiți izbucniră într'un puternic „Să trăiască”, ear' domnii oficerii de față, și chiar dame, ținură a-l felicita, dar' mai ales comandantul batalionului dl major Carol Szeiff.

La o oră a fost prânz festiv, la care au participat ca onorațorii toți domnii generali, șeful statului general major și preotul nostru militar. Soldaților încă li s'au ser-

vit bucate alese și beutură bună. La 4 ore s'au coborât înălții oaspeți în frunte cu dl comandant de corp în curte, unde s'au început petrecerile feciorilor sub conducerea dlui locot. Dumitru de Herbay. La aceste petreceri vioase au asistat toți d-nii oaspeți, precum și o mulțime de dame, până la fine. Petrecerile s'au început cu „Călușerul” jucat admirabil de 12 feciori în costum de călușeri; jocul a trebuit repetat de trei-ori. Călușerii au fost răsplătiți cu aplauze furtunoase.

După exhaierea programului de petreceri, pe la 6 ore se desvâl bustul Maj. Sale, în giurul căruia soldați de toate armele compuneau o frumoasă panoramă. Desvâlirea bustului o anunță dl locot. Herbay prin cuvintele: Majestatea Sa preabunul nostru împărat și rege „Să trăiască!” La această vestire toți ridicându se ca fermecași, strigară un puternic „Să trăiască”; musica întonă imnul, în decursul căruia tot publicul stătu în picioare. Au fost momente plăcute acestea, și d-nului Herbay i se și aduseră meritele felicitări, ear' mândria feciorilor se putea ceti pe față.

(.Telegr. Rom.)

## NOUȚĂȚI

Arad, 5 Iulie n. 1899

Știri personale. Ilustritatea Sa dl Iosif Goldis, noul episcop al Aradului, a plecat de aici azi cu trenul de dimineața la Oradea-mare.

Examenele la școala de fete din Sibiu a Asociațiunii s'au terminat Mercuria trecută, cu frumoase rezultate. Încheerea solemnă a fost adevărată sărbătoare, la care a participat publicul, din loc și străini, cât nu-l mai putea încăpea sala și coridoarele. I. P. S. Sa Metropolitul nostru a onorat festivitatea încheierii cu înalta Sa prezență.

Ce e cu Jeszenszky? De când Széll a desființat vestita oficină Bánffy-Jeszenszky-ana, se iveau în fiecare săptămână cel puțin de două ori diferite știri necontrolabile despre fostul ei șef, mai ales privitor la felul de ocupație, în care să și valideze cunoștințele sale vaste juri-ico-polițiale. Știrile se băteau în carete unele pe altele, făcându-l de mai multe ori ba jude la Curie, ba la Tabla, ba șef de secție și mai știu eu ce minunație; dar nici o versiune

### FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI”.

#### ULTIMELE SCRISORI ALE LUI

JACOPO ORTIS (29)

Traducere de  
LUCREȚIA RUSSU ȘIRIANU.

Ultimele scrisori ale lui Iacopo, precum și cele dela tatăl Teresei, mă înspăimântară, și mă gândii, cum aș putea grăbi plecarea prietenului meu, căci recunoscu că acesta e singurul remediu contra patimei lui violente. N'am avut curajul să descopăr ceva din toate acestea, mamei lui; avea ea dovezi destul de dureroase, despre temperamentul lui excentric; îi spusel numai, că nu se simte bine, și că schimbarea de aier desigur îl va recrea.

Pe vremea aceea prigonirile în Veneția începură din nou, cu violență. Nu mai erau legi, ci numai tribunalele arbitrare; nu erau acuzatori, nici apărători, ci numai spioni fictivi, crime noue, cari erau necunoscute chiar de cel, ce erau pedepsiți pentru ele, și pedepse instantanee, nestrămutate.

Presupușii principali zăceau în temnițe;

recomandații, implorându-l în numele Domnului să plece. Înainte de a se însera, merse la Teresa. O găsi numai pe mica Isabella, care îmi povesti emoționată, că s'a așezat mut, apoi s'a sculat și a sărutat-o, pe urmă a plecat. Peste o oară se întoarse și când urca treptele o întâlni din nou, o strînse la piept, o sărută de mai multe ori și îi udă fața cu lacrimi. Pe urmă se așeză să scrie, încopu mai multe epistole și le rupse pe toate. Rătăcia adâncit în gânduri prin grădină. Un țeran care trecuse pe acolo, când se înserase, îl văzuse lungit jos. Când se întoarse, era deja la poarta grădinei pe cale să plece. Fața-i era întoarsă cu atențiune spre casa iluminată de lună.

Când se întoarse acasă, trimise prin curierul mamei sale răspunsul, că pleacă a doua zi de dimineață. La cea mai apropiată poștă își comandase ca. Înainte de a se culca, scrisse epistola următoare către Teresa și o dădu grădinarului.

În zorii de zi plecă.

La 9 oare.

„Eartă-mă, Tereso! Ți-am otrăvit tine-reța și linișta a casei tale; dar' voiu fugi. Nu credeam, că voiu avea atâta putere. Uite, te pot părăsi și nu mor de durere; nu e puțin. Să folosim dar' momentul acesta,

până îmi mai bate inima și nu m'a părăsit de tot rațiunea.

„Și totuși sufletul meu e cu totul adâncit în gânduri, că te voiu iubi și deplânge în veci. Dar' pentru viitor va fi datoria mea să nu-ți mai scriu, să nu te mai văd, până nu voiu fi de tot sigur, că nu-ți mai conturb liniștea. Îndesert te-am căutat astăzi să-ți zic adio. Să primești cel puțin aceste ultime șire, care, după-cum vezi, le ud cu cele mai amare lacrimi.

„Trimite-mi portretul tău, tot una unde și când. Dar' dacă simți prietenie, dragoste — sau milă și recunoștință pentru un nenorocit, atunci nu-mi refusa această mângâiere, care îmi va îndulci toate chinurile. Însuși tatăl tău, sper că mi-l va îngădui — el care te va vedea și auzi și se va simți mângâiat prin tine, pe când eu în orele fantastice ale durerii și patimei mele, când mă scărbesc de lumea întreagă, când nu mă încred în nimic, când pribegesc pe pământ, ca de la o stâncă la alta, și-mi înclin de bună voie picioarele spre mormânt — căci într'adevăr am nevoie de odihnă — mă voiu mângâia sărutând ziua și noaptea portretul tău dulce.”



## Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Visări, novelete

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu potretu autorului.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor, cu potretu autorului.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Cântece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand

Nr. 13. E. Hodoș, Cântece Cătănestei, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu potr. autorului.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.

Nrele viitoare: Din Istoria Bănatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Înființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.*

Directia.

Conferințele învățătoarești, este titlul unei cărți de 212 pagini apărută în tipografia arhidieceșană din Sibiu. Conferințele învățătoarești din arhidieceșana ortodoxă română a Transilvaniei ținute în 18/30 și 19/31 August 1898 sunt publicate de comisariatul consistorial. La sfârșit se află trei lucruri mai bune și anume: „Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului.” „Istoria naturală în școala populară” și „Remunerațiunile și pedepsele în școală”

A apărut nrul 27 din „Floare Albastră” cu următorul sumar:

Pandurul, C. Sandu. Cântec bohem (poesie, St. O. Iosif. Din Corsica, I. Duscian Cântecul isvorului (poesie). Sin-Petreanu Note din țeară, S. Voinea. Glas de corn (poesie), D. Nanu. Funcționari... (schiză). Săfres' ochii tăi (din Heine). I. Neamțu. O carte nouă, Marie Rz. Rubrică veselă Lumpatius. Criminalitate și socialism, Alfred Fouillée Crochiuri din țeară, Snoave Ecouri literare și artistice. etc. etc.

## Carte de bucate

A apărut în „Biblioteca noastră”  
**Poftă bună!**

Carte de bucate de Zotti Hodoș atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere, peste 600 de rețete și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și modernă. Această carte să poate întrebuița în ori-ce gospodărie românească. Partea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică: Supe, Ciorbe, arsiete postate, rosoluri, aspiciuri galantine, fripturi naționale și franțuzești, torte, parfouri înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

Prețul 70 cr. plus porto 5 cr. se afla de vânzare la Dna Zotti Hodoș. Caransebeș.

Bibliografie. A apărut „Foaia pedagogică”, cu următorul cuprins: Disciplina, cu devotamentul și iubirea în serviciul educațiunii (Urmare și fine), de Ioan Dariu.—Modele de lecțiuni: Aerul, elasticitatea lui, de C. Gr.—Informațiuni: Instrucțiune cu privire la cuincuenaliu. — De ale reuniunilor învățătoarești. — Mulțămită. — Felurim.

A apărut „LITURGIA sfântului Iovă Crisostom” de Nicolae Ștef, Inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe priceșne, irmoase, și un adaus de cântec naționale. — Prețul unui exempl. 4 fl. pentru preparanți 2 fl. 50 cr. plus 10 cr. porto postal, ear' legat cu firme 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop.”

„Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele” este titlul unei broșuri, ce a apărut la institutul tip. „Minnerva” din Orăștie, edată de d-nii Iosif Tabăcariu și Ilie Turdașan.

Prețul 10 cr. Doritorii a o avea, să grăbească cu procurarea.

A apărut „Aritmetica generală și specială” de Teodor Ceontea prof. preparandial. Aritmetica menită preparandiilor (școalelor normale), școlilor comerciale și medii, cum și al tuturor privaților, costă 2 fl.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr.

Cea dintăiu se poate procura dela Tipografia Diecesană, din Arad, cea de a doua dela Tipografia „Aurora” din Gherla.

Gramatica limbei eline, după Curtius-Hartel de Paul Budiu, profesor gimnasial, a apărut în Brașov, ca op. 2. din edițiunea fondului „Coresi”. Voluminoasă de 374 pagini, gramatica dlui Budiu cuprinde: în partea I. *Morfologia* (partea formală a gramaticii) și în partea II. *Sintaxa* Cartea este aprobată de ministrul ung. de culte și instrucțiune publică și costă 2 fl. 60 cr.

## Dentist și atelier tehnic pentru dantură.

Am onoarea a aduce la cunoștința p. t. public, că în  
Arad, piața libertății (Szabadság-tér) sub Nr. 22.

în etagiul I. al casei de chiră dela teatru  
am deschis

## un atelier tehnic pentru dantură

care corespunde în toată privința tuturor cerințelor moderne.

Am funcționat timp mai îndelungat la renumita clinică de dantură din Berlin însușindu-mi cele mai noue și practice tratamente aplicate acolo și provăzută pe deplin cu materialul și toate recușitele tehnice mă recomand (ofer) a plumbui măselele cu ori ce material îndatnat, sau metal cum se va afla mai avantajos pentru bolnav.

Pentru curățirea dinților și conservarea lor în stare bună și pe lângă onorariu prealabil fixat.

Tragerea de măsele o săvârșesc ori pe lângă amortirea durerilor (amnesticum) ori cu gaz de voluptate sau chiar și fără de acestea

### Pun coroane de măsele din aur.

Așez statornic dinți singuratici

Pe lângă plătire chiar și în rate pun dantură artificială întreagă, deplin acomodată, pentru sdrumicarea bucatelor, fără a îndepărta rădăcinile dinților, sau numai câte o parte a danturii săvârșesc cu multă îngrigire, tot asemenea prelucru dinți artificiali neconvenabili și reparăz părțile rupte din ei.

Scot dinți dela săraci gratuit. Ordinez dela 8—9 ore.

Membrilor dela cassa pentru ajutorarea bolnavilor însă pentru prețuri foarte moderate.

Ordinez înainte de amezai dela 9—12 ore după amezai dela 2—6 ore.

Arad 1899 Iunie.

Cu deosebită stimă:

**VAJDA BENEDICT**  
medic-dentist.

831 20—16

Pentru România și străinătate.

Pe un an . . . . . franci 10.—

## NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagini: cele 4 pagini ale foii de zi, plus un adaus popular de 4 pagini.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.”

## Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe Quart. III respective semestrul II. 1899 la

## „TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an . . . . .	fl. 10.—
Pe 1/2 an . . . . .	„ 5.—
Pe 1/4 an . . . . .	„ 2.50
Pe o lună . . . . .	1.—

Cumpărați și cetiți!

## „Din vremuri apuse”

amintiri din vremurile eroice ale vieții noastre naționale

de

**Iudita Secula născută Truța.**

Prețul 1 coroană.

Se poate comanda prin Administrațiunea ziarului  
„Tribuna Poporului”